

Έκφραση-Έκθεση Α' Λυκείου

Η εφηβεία είναι ο δρόμος που ενώνει την παιδική ηλικία με την ενήλικη ζωή. Πορευόμενος στον δρόμο αυτό ο έφηβος θα αποκτήσει, παρά τις λοξοδρομήσεις και τα αδιέξοδα μια αναγνωρίσιμη μορφή. [. . .] Είναι ταυτόχρονα μια περίοδος έκστασης και άγχους, ευτυχίας και προβλημάτων, εξερεύνησης και ψυχικής πίεσης. Μια περίοδος ρήξης των συνδετικών κρίκων με το παρελθόν και δημιουργίας νέων με το μέλλον. Μια περίοδος πιθανής σύγχυσης για τον ίδιο τον έφηβο, για τους γονείς του, οι οποίοι έχουν την επιμέλεια της ανατροφής του, αλλά και για τους άλλους ενήλικες που είναι επιφορτισμένοι με το έργο της ανάπτυξης και της ψυχοκοινωνικής του προσαρμογής. [. . .]

Μελετώντας τις σχέσεις των εφήβων και των γονέων μέσα από το πρίσμα της δημοκρατικοποίησης της οικογένειας και της επικράτησης ενός γενικότερου πνεύματος ελευθερίας αναδεικνύεται ότι ο διάλογος αποτελεί ένα από τα βασικά χαρακτηριστικά της ομαλής λειτουργίας της οικογένειας. Οι γονείς, όταν συζητούν με τους εφήβους για όλα σχεδόν τα θέματα που τους απασχολούν και όταν οι τυχόν εντάσεις στις σχέσεις μεταξύ τους επιλύονται με τον επικοινωνιακό διάλογο, οι έφηβοι δομούν με μεγαλύτερη ευκολία και αυτοπεποίθηση την ταυτότητά τους. [. . .]

Η ανάγκη του εφήβου για αυτοπροσδιορισμό και αυτονομία οδηγούν σε συγκρούσεις με το άμεσο οικογενειακό του περιβάλλον. Η ορθή ή όχι διαχείριση αυτών των συγκρούσεων, ο επανακαθορισμός και η επαναδιαπραγμάτευση των σχέσεων γονέων-εφήβου από το γονεϊκό του περιβάλλον μπορούν να έχουν αντίστοιχα θετικά ή όχι αποτελέσματα στην διαμόρφωση ταυτότητας του εφήβου καθώς και στην αυτοεκτίμησή του. Το πέρασμα του εφήβου από την κλειστή εξάρτηση της οικογένειας στην αυτονομία, χαρακτηρίζεται από τη μείωση της συμμετοχής του στην οικογενειακή ζωή και από την παράλληλη αύξηση της διαπροσωπικής σύγκρουσης με τα υπόλοιπα μέλη

4

Τα προβλήματα συμπεριφοράς κατά την εφηβεία διακρίνονται σε εξωτερικευμένα και εσωτερικευμένα. Εξωτερικευμένα είναι τα προβλήματα στα οποία η συμπεριφορά είναι περισσότερο έκδηλη και έχει περισσότερες άμεσες αρνητικές επιπτώσεις για το άτομο και για την κοινωνία. Τέτοιας μορφής προβλήματα είναι η χρήση ουσιών, οι διαταραχές διαγωγής, η σχολική αποτυχία και η παραβατικότητα. Στα εσωτερικευμένα προβλήματα, χαρακτηριστικό παράδειγμα των οποίων είναι οι συναισθηματικές διαταραχές, όπως η κατάθλιψη και το άγχος, η συμπεριφορά μπορεί να συγκαλύπτεται και να μη γίνεται εύκολα αντιληπτή. [- - -]

5

Αν τα παιδιά βιώσουν την απόρριψη, την παραμέληση και την εχθρότητα από τους γονείς τους, είναι πολύ πιθανόν να εκδηλώσουν ένα μεγάλο αριθμό προβλημάτων σε διάφορους λειτουργικούς τομείς της προσωπικότητάς τους, όπως μαθησιακές δυσκολίες, νευρωσικές διαταραχές, γνωστικά προβλήματα, ψυχοσωματικά προβλήματα και διαταραχές της προσωπικότητας. Αντίθετα, η απόκτηση αυτονομίας μέσα σε ένα περιβάλλον θετικών σχέσεων με τους γονείς οδηγεί σε καλύτερη προσαρμογή του νεαρού ατόμου κατά την προοδευτική απομάκρυνσή του από την επίδραση των ενηλίκων, αυξημένη αυτοπεποίθηση, ενισχυμένη αντίσταση στην πίεση από τους συνομηλίκους και υψηλότερη αυτοεκτίμηση. [- - -]

Σύγχρονα προβλήματα εφήβων
Ευανθία Μαυρή - Διασκευασμένο κείμενο

A1. Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν ως Σωστές (Σ) ή Λανθασμένες (Λ), σύμφωνα με το περιεχόμενο του κειμένου:

α. Στην εφηβεία είναι βέβαιη η σύγχυση για τον έφηβο και τους γονείς του.

β. Ο καρποφόρος διάλογος χαρακτηρίζει μια υγιή οικογένεια.

γ. Ο έφηβος επιδιώκει την ανεξαρτησία και την αυτονομία.

δ. Δύο είναι τα είδη προβλημάτων συμπεριφοράς στην εφηβεία.

ε. Το βίωμα της εχθρικής στάσης από τους γονείς μπορεί να συνδεθεί με ποικίλα προβλήματα για τους εφήβους.

Μονάδες 15

A2. Η συγγραφέας υποστηρίζει ότι ο διάλογος αποτελεί ένα από τα βασικά χαρακτηριστικά της ομαλής λειτουργίας της οικογένειας. Να αναπτύξετε αυτή την άποψη σε μια παράγραφο 80 λέξεων.

Μονάδες 10

B1. Να γράψετε τους πλαγιότιτλους της δεύτερης και τρίτης παραγράφου του κειμένου.

Μονάδες 4

B2. Να βρείτε τη δομή και δύο τρόπους ανάπτυξης της τέταρτης παραγράφου του κειμένου.

Μονάδες 5

B3.α. Να αναγνωρίσετε το είδος της σύνταξης στο ακόλουθο απόσπασμα (ενεργητικής-παθητικής) και να τη μετατρέψετε στην αντίθετή της:

«οι έφηβοι δομούν με μεγαλύτερη ευκολία και αυτοπεποίθηση την ταυτότητά τους»

Μονάδες 3

B3.β. Στην πρώτη περίοδο της πρώτης παραγράφου η γλώσσα χρησιμοποιείται κυριολεκτικά ή ποιητικά και γιατί;

Μονάδες 3

B4.α. Να βρείτε τα συνθετικά μέρη των ακόλουθων λέξεων και από το β' συνθετικό να γράψετε μια απλή παράγωγη λέξη: ανατροφή, διάλογος, αυτονομία, προβλήματα, παραμέληση.

Μονάδες 5

B4.β. Να σχηματίσετε προτάσεις ή περιόδους με τις ακόλουθες λέξεις: άγχους, ελευθερίας, εξάρτηση, παραβατικότητα, αυτοπεποίθηση.

Μονάδες 5

Γ1. Ως υπεύθυνος σύνταξης του σχολικού περιοδικού γράφεις ένα άρθρο 400-500 λέξεων με θέμα «εφηβεία και οικογένεια». Στο άρθρο σου παρουσιάζεις εκείνες τις συμπεριφορές των γονέων που εμποδίζουν τη διαμόρφωση της ταυτότητας των εφήβων και προτείνεις τρόπους με τους οποίους οι γονείς θα προάγουν την κοινωνική προσαρμογή των εφήβων και την ψυχική τους υγεία.

Μονάδες 50